

JOAN CARRANZA

Joan Massip –el meu guia geogràfic, home que també ho donà tot; tots aquests rostres parlaven per sí sols i eren la viva estampa, llavors que estava a punt de superar-se la clandestinitat a què havien estat sotmesos els partits polítics, de la nova clandestinitat social que inauguraven tots aquells que estaven disposats a enfrontar-se a la «raó» d'Estat i d'unes grans empreses, l'única raó de les quals era enriquir-se tot arruinant la diversitat de la terra i dels pobles.

ELS REFORÇOS EXTERIORS

Els papers saltaven d'unes mans a les altres (informes oficials, cartes dels mil registres administratius rebuts i que s'havien de contestar, comunicats a la premsa, retalls de diaris, etc.) i jo els vaig proposar que tot allò s'havia de fer conèixer, i així va ser com vaig publicar un any després, el 1976, l'opuscle *Un any de lluita contra les centrals nuclears a les comarques de l'Ebre*, gràcies a l'ajut de la Fundació Jaume Bofill, de Barcelona, i de la persona que m'hi havia conduït, en Lluís M. Sunyer, un autèntic militant de la democràcia, la catalanitat i el socialisme.

Aquell curiós tripartit d'Ascó (Carranza, Biarnés, Redorat) començà a ser conegut arreu i els «reforços exteriors» començaren a arribar: els de la premsa crítica (Santiago Vilanova, Jaume Reixach, Josep Català, Josep Gonnell, Joaquim Roglan, Joaquim Ibarz, Dario Vidal, els del grup aragonès Andalán, etc.); els del món de la ciència, la tècnica i les universitats (Josep Puig, Joaquim Coromines, Juan Santiago Muñoz, José Manuel Naredo, Antoni i Joan Martínez Alier, Eduard Rodríguez i Farré, Antoni Lloret, Pere Carbonell, etc.); els del món ecologista, antinuclear i pacifista (Joan Serrasolses, Antoni Montserrat, Vicens Fisas, Enric Tello, Pepe Beunza, etc.), o, els del món jurídic (Pere Comas, Alejandro Nieto...).

Amb la Marxa de la Llibertat i el Congrés de Cultura Catalana (1976-1977) es van armar manifestacions i xaranges al carrer i la qüestió nuclear entrà, com es diu ara, en l'«agenda social» i política –amb articles, llibres, congressos i programes–; però els qui n'havien de treure les castanyes del foc, amb la maleïda burocràcia, eren els d'Ascó amb el suport d'aquells benvinguts «reforços exteriors».

Aquells anys, com els meus companys als altres diaris de Barcelona (Vilanova, Reixach i Català), les visistes a Ascó eren, com aquell qui diu, d'«obligat compliment». Sempre hi havia alguna novetat: apareixien esquerdes al mur de contenció del reactor; un altre dia, el sòl argilós on s'instal·lava la central atòmica –fet de margues guixenques– s'elevava (mostrant, potser, el sentit tântric de l'energia nuclear); després podies saber, pels mateixos treballadors, que l'organització laboral i la cura en els materials eren molt deficientes; un altre moment (gener de 1980, mentre Ascó estava de festes per sant Antoni) entrava de matinada, en secret i fortament protegit, l'urani a la central, i així *ad infinitum*.

EL COMBAT CONTRA EL PODER

Les bíbliques barbes de Carranza començaven a emblanquinar-se i els seus continuats cigalons i cigarrets eren els signes d'una situació insuportable. El seu taller de confecció, amb la dona i els fills participant al pecuni familiar, era un bull d'agitació on es barrejaven el catric-

trac de les màquines amb les santes i irades paraules d'aquell Khomeyni de l'Ebre –hereu del primer islam foragitat–, que clamava contra els invasors elèctrics de les capitals. A mesura que el transfranquisme (1976-1979) avançava, es refermava la decisió estratègica, presa a finals dels anys seixanta, de nuclearitzar Catalunya i el conjunt de l'Estat, i res no hi pogueren fer les nombroses argumentacions –polítiques, sanitàries, ecològiques, econòmiques i tecnològiques– aportades en contra en les múltiples manifestacions, textos i accions legals de defensa.

El pujolisme va fer l'estocada definitiva per glorificar una decisió estratègica que tantes conseqüències ha portat i porta al nostre país

L'arribada del pujolisme a la Generalitat (abril de 1980) va ser l'estocada definitiva que glorificava, amb l'aval electoral d'una majoria que votava pensant que defensava Catalunya, aquella decisió estratègica que tantes conseqüències ha portat i porta al nostre país. A l'endemig hi hagué l'accident d'Harrisburg (Three Mile Island), el març de 1979, i es preparava la Marxa Antinuclear arreu de Catalunya (agost de 1980). Carranza ja era alcalde d'Ascó (abril de 1979) amb la seva gent de la candidatura Defensa Popular d'Ascó, que va constituir una comissió tècnica d'assessorament, amb S. Vilanova, Juan S. Muñoz i José M. Naredo, que redactaren tota mena de papers amb destí a la nova Generalitat pujoliana i als nous i excel·lentíssims diputats, els quals, ja constituïts en Parlament, formaren la cèlebre Comissió de Seguiment de les centrals nuclears d'Ascó per per on passà tot cristo vivent a declarar i on la intervenció que hi féu Joan Carranza encara es recordada com la crida angoixant del poble desposseït contra l'oprobri del poder.

Els diputats d'aquella comissió van ser convidats per FECSA a visitar les obres de les centrals. Amb Jaume Reixach i altres periodistes vaig seguir la comitiva, i una sensació de calfred, entre l'emoció irritada i la vergonya col·lectiva, se'm produí a les entranyes en veure que em trobava al mateix lloc on, deu anys abans, jo havia vist aquells marges d'oliveres ara esqueixades. Els *capos* de FECSA (Alegre Marcet, Estapé, Algueró) explicaven tan satisfets la proesa, mentre –a més de veure el que veia– jo encara recordava, un any abans, l'escena d'aquella dona, a l'altra banda del riu, asseguda plorosa al costat d'una figura, a qui li expropiaven un trosset de terra que havia de formar part de l'àrea de seguretat de les centrals. Ho recordaré sempre: aquella dona, un funcionari de FECSA i mossèn Redorat, que la defensava.

ELS COMLOTS DE FECSA I CDC

La mateixa FECSA complotava amb Convergència i Centristes-UCD per treure's de sobre l'Ajuntament d'Ascó, governat per Carranza i els seus quatre regidors, que no paraven d'en-

viar SOS a la Generalitat, als ministeris, al Consejo i a la Junta de Energía Nuclear, als serveis tècnics de Tarragona, als partits i als diaris. Mentre els pobles afectats es mancomunaven, de Madrid els donaven peixet amb el cànon elèctric, una cabassada anual de milions per viure prop dels complexos atòmics i amb l'objectiu de tenir-los collats i callats. Mentrestant, el Parlament (juny de 1981), sense escoltar les recomanacions, mínimes, del PSC i del PSUC, va donar el vistiplau al funcionament de les centrals, amb tota la càrrega d'inseguretats que comportaven (que es demostraren ben aviat) i sense una pla d'emergència exterior definit.

Totes aquestes insuficiències van ser denunciades, el setembre de 1982, en l'anomenat *Informe Bremen*, elaborat per un equip d'experts d'aquesta universitat alemanya, entre els quals el català Pere Carbonell, enginyer industrial i doctor en ciències físiques, especialitzat en física de reactors, seguretat nuclear i radiologia, que hi havia treballat els anys anteriors i que, des de 1980, tornat a Catalunya, s'havia instal·lat a Santa Coloma de Farners, el destí postnuclear –per indicació de Carbonell– dels Carranza.

Un altre membre d'aquell

A DALT, CARRANZA I XAVIER GARCIA A ASCÓ (JUNY DE 1978). A BAIX, EL 3 DE JUNY DE 1979, DESPRÉS DE LA MANIFESTACIÓ A BARCELONA CONTRA L'ENERGIA NUCLEAR, A LA SORTIDA DEL RESTAURANT LA FONTETA, AL POBLE SEC. D'ESQUERRA A DRETA: ALFONS RIBERA, XAVIER GARCIA, CARME RIERA, JORDI CORTADELLAS, JOAN CARRANZA, SANTIAGO VILANOVA I PILAR SENTÍS.

FOTO → CRISTINA DÒRIA

tripartit asconenc, el sempre recordat Miquel Redorat, de Benicarló, que féu alguna cosa més que resar parenostres i passar rosaris, s'hagué d'«exiliar», per prescripció mèdica, el 1981, a Vinaròs, on va morir l'octubre de 1995. Així s'anava derrotant la millor gent que hem tingut. Excepte Joan Rebull –que amb son pare, Enric, també desaparegut, antic patró major de la Confraria de Pescadors de l'Ametlla de Mar, van ser igualment dos protagonistes de primer rengle de la lluita antinuclear–, la resta de pioners d'aquella epopeia han mort. Ben aviat, i ben cara, els va tocar pagar la factura nuclear.

«NO VOLEM SER VAGABUNDS NI ESPOLIATS»

Les imatges que em queden, doncs, de Joan Carranza són intenses i s'acumulen en el record: el pregó de Festa Major que, a instàncies seves, vaig fer l'agost de 1982, en circumstàncies per a ell terminals de la seva estada al poble natal; els menjars a Can Culleretes, de Barcelona, on em posava al corrent del via crucis que uns i altres li feien passar i on em deia: «Per res del món consentiré que als meus nou fills i tota la gent del poble els passi res per culpa de la central nuclear, perquè els nostres drets són anteriors, i no volem ser vagabunds ni espoliats dels nostres drets, perquè no pot coexistir el poble si funciona la nuclear». Aquella nuclear, afegeixo, sense la qual «haurem d'anar amb espelmes», com deien per aquella mateixa època Jordi Pujol i Santiago Carrillo, ben distanciats ideològicament, però, pel que sembla, perfectament units en la concòrdia energètica, quanta més millor, que era el que defensava pràcticament tothom.

Les nuclears d'Ascó iniciaren la seva producció el 1983 (Ascó I) i el 1985 (Ascó II), sempre plagades d'incidències (ruptures de generadors

de vapor, avaries a l'alternador, moviments en l'edifici de contenció, falles en les vàlvules d'aïllament del vapor, falles en turbines i sistema de refrigeració, etc.), i ara, 20 i 22 anys després, continuen els problemes, després d'haver-

se canviat els generadors (1995 i 1997), d'haver-se mesurat l'índex de radioactivitat dels fangs del llit del riu (juny de 1989, per part del GCTPFNN), de disposar d'una gegantina torre seca de refrigeració i d'un gran cementiri de residus radioactius i després d'augmentar la potència de producció elèctrica i la vida útil de les centrals. Ara, quan els monopolis elèctrics –que es justifiquen en el canvi climàtic i en la reducció de combustibles fòssils– pressionen per construir més centrals, és hora de recordar el testimoni de Joan Carranza, aquell home, aquell «pare» que «era un cor ple de bosc», com va dir el seu fill, Andreu Carranza –ben conegut a hores d'ara com a novel·lista i cronista–, en l'acte d'homenatge pòstum que li tributarem, el 26 de setembre de 1997, al Pati Llimona de Barcelona.